

רפס"ג 86 אב תשנ"ז - אהרן נק פרימון
היסטוריה 17/1/75

תת'אלוף [נויל] אורי בן ארי

המפתח להגנת ירושלים

יש לבדוק על החלטה לסגור את פירצה מעלה אדומים במערך ההגנה על הבירה

חית עצמה, ולאותם השטחים השולטים עליה, אשר תוארו קודם-לכן, יש ערך אסטרטגי עצום להגנת ירושלים ולחיים בטוחים בה, ובאותם ימים ביוני 1967 — אילו אותה הסיבה משוריינת ירדנית היתה מגיעה ליעדיה השולטים על ירושלים ולחיות בה לבטח רק כאשר השטחים רע ומר היה הקרב, ותוצאותיו לטות בערפל.

על כן — מי שרוצה בירושלים שלמה ומאיר חדת כבירת ישראל לנצח, חייב לומר "אמן" על המסקנה הראשונה, והיא: ניתן להגן על ירושלים ולחיות בה לבטח רק כאשר השטחים השולטים עליה — רכס הריהצופים, הריהצופים והשטח הפתוח מצפון לעיר בואכה רמאללה — הינב בידי ישראל, מיושבים בצפיפות ומגוננים היטב עלידי צה"ל.

וה"האמן" השני, המתחייב על בסיס הראשון, מבחינת הגנת העיר, הינו: על ישראל להחזיק ולשלוט במעלה אדומים לבטח, כי מעלה אדום מים מתווח את הפקק בבקבוק הסוגר את אפי שריות העלייה והפריחה של האוייב להתקפה על העיר בשני הצירים ההיחידים המאפשרים פיתוח התקפה מכיוון יריחו.

7-5 ביוני 1967, שעה 12:45: "אורי, כאן עוזי, אלוף הפיקוד. משמית החטיבה שלך: ה"הטיבה תבקיע את מערך האויב הירדני באזור מעלה אדומים-מוצא, נגוע לכביש כירד — זכריסמואל — בית-הנינה, ותשתלט, עד שחר ה"6 ביוני, שעה 04:00, על השטח החיוני של ירושלים באזור תל-אל-פול — שועמת. לפי חי ידיעות שכרינו, תנפה הטיבה משוריינות ירדנית להניע לפניו לאזור זה כבדרך מעלה אדומים כהצלחה — סוף!"

ירושלים הרים סביב לה, וזה אשר שולט מחד גיסא על רכס הריהצופים — הריהצופים — א"טור, ומאידך על השטח הפתוח יותר של שועמת מצפון לעיר, ככתוב: "כי מצפון תפתח הרעה" — הוא אשר שולט על ירושלים העיר.

שתי דרכים מובילות לשני האזורים השוליים מכוון ביקעת הירדן, שתיהן יוצאות ממוקד אחד, מעלה אדומים, ומתפצלות. האחת דרך עזריה להריהצופים, והשנייה דרך שיח-עבד — אסלם לתל-אל-פול בצומת כביש ירושלים — רמאללה.

ואכן, ב"5 ביוני 1967, שעה 13:00, לאחר תיכנון קצר, ניתנה הפקודה לחטיבה: "חטיבת הראל, גרע נוע, בהצלחה — סוף!" במירוץ שדים עם הזמן, במלחמה עיקשת עם האוייב וה"שטח הקשה, ובמירוץ גורלי עם חטיבת-השריון הירדנית — הבקיעה הטיבה באזור מעלה אדומים-מוצא, ועם שחר ה"6 ביוני שעה 04:00 דחה לאלוהי-הפיקוד: "צומת בית-הנינה, השטח החיוני של ירושלים, בידינו, כביש ירושלים-רמאללה מנותק, ואנו מנהלים לחמת שריון בשריון עם כוח טנקים של האוייב, אשר עלה זה עתה ממעלה אדומים".

כוח הטנקים של האוייב הושמד, והאוייב נסוג דרך מעלה אדומים ליריחו, היל האוויר הישראלי פעל בציה מעלה אדומים-עזריה-הריהצופים, והשמיד כוחות אויב, אשר ניסו לעלות בציר זה. בסופו של יום הוכרע הקרב על השטחים השולטים על ירושלים, וכיבושה הסופי, כאשר כביש הריהצופים מהווה גולת ה"כתרת — אושר לבטח.

ל אור הניתוח האופטימי המשופ הזה, ניכר ממני להבין את הוויכוח על השאלה: לפתח את מעלה אדומים — או לא?

מיעוט אפסי של אזרחי ישראל מוכן אולי לוותר על ירושלים המזרחית, ומאחר אין לתאר את ירושלים השלמה ואת החיים בה לבטח מבלי שליטה מוחלטת במעלה אדומים — על מה הוויכוח? הוא לא יכול בשום פנים להתבסס על ספרות אקדמית או על פסיכיאטריה, ניתוח תנאי השטח, אולי: "ההחלטה על פיתוח מעלה אדומים היא פתח למעלה אדומים".

נשארות רק שוב אותן סיבות של הסכנות, של חוסר רצון להכריע אהת ולתמיד, של חשש מה יאמרו הגויים, האפסידור ושליט סעודיה, ואולי, כדברי אותן מסגין נגד קיום ועינת תנועת החרות בחברון, אסור, "להרגיז" את הערבים ואת חושבי הגדה...

אני מוכן להגין את כולם, ולעורר עוד יותר את דעת-הקהל בעולם נגד ישראל, כל עוד ההכרה וההחלטה נחששות בליבי כל כי קיום ישראל ועמה מדובר. צר לי, כי בובונו שמונה שנים לסגירת פירצה זו במעלה אדומים במערך ההגנה על ירושלים, ברוכה ההחלטה לתקן את המעוות, ומה שדרוש כעת הוא ביצוע החלטי ומואץ של החלטות הממשלה, המבטאות את רצון עם ישראל.

מעלה אדומים איננו כעל חשיבות אימטרמנטל כוויכוח עם אלה המוכנים לוותר על ירושלים המזרחית ולמסרה לידי הערבים.

ירושלים המזרחית איננה רק בעלת ערך היסטוריו-דת-ריגשי לעם ישראל, לעיר המזרחית

11)
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60